

کارآفرینی کودکان در امریکا

منبع: مقاله "کارآفرینی کودکان در امریکا" - روزنامه اعتماد - چهارشنبه ۱۴ مهر - ۱۳۸۲ - اولین ویژه نامه کارآفرینی کودک - تهیه کننده: گروه هیئت تحریریه

تحقیق حاضر در مورد کارآفرینی کودکان در امریکا اجرا شده است. وضعیت به گونه ای بود که کودکان امریکایی با دیدن پدران خویش به این نتیجه رسیده اند که نظام کارگری و کارفرمایی باعث ایجاد فشار عظیمی بر روی آنها خواهد شد در واقع پیروی از یک شخص و یک رئیس باعث از بین رفتن نیروی خلاقیت و ابتکار در انسان می شود. آنها به وضوح می دیدند که پدرانشان صرفاً مطیع و فرمانبردار هستند و نیروی ایده زایی و خلاقیت در اثر این دستورات یکجانبه از طرف کارفرما از میان رفته است. در واقع این فرزندان علی رغم سن پایین نوعی دموکراسی سازمانی و سلسله مراتب از پیش تعیین شده و معین را درک می کردند و این فرآیند به خوبی برای آنها قابل لمس بود. از طرف دیگر آنها به خوبی دانستند که احساسات آنان، تفکر آنان، رسالت وجودی و استراتژی آنها با پدران خویش متفاوت است. آنها دیگر نه می توانستند و نه می خواستند که مطیع یک شخص باشند. دیگر برای این فرزندان جوان اسیر قیود سازمانی شدن و در بند تصمیمات از پیش تعیین شده امری نامتجانس و ناملموس با ویژگی های شخصیتی آنها بود.

شخصیت کودکان امروز شخصیتی بود مبتنی بر روحیاتی خلاق، نوآور و به عبارتی دیگر کارآفرین، اینها ویژگی هایی بود که حداقل به صورت بالقوه در شخصیت کودکان امروز و بزرگان فردا قرار دارد. آنها دیگر نمی توانستند و نمی توانند و نخواهند توانست که سایه یک رهبر را بالا ی سر خود احساس نمایند. آنها خود می خواهند رئیس خود باشند، کارشان را خود ایجاد نمایند، طرحشان را خود پیاده کنند و به عبارت بهتر یک کارآفرین موفق باشند. در این راستا و درجات اجرای چنین تفکراتی و به کارگیری چنین خصوصیات سودمندی یک تحقیق و مطالعه میدانی در امریکا اجرا شد. در واقع این تحقیق در فضایی در امریکا فراهم می شد که افراد بتوانند به طریق اجرایی و کاربردی این خصوصیات بالقوه خویش را به عرصه حضور رسانند. لذا در برخی مدارس آمریکا برنامه ای با عنوان **Minisociety** یا جامعه کوچک اجرا شد. هدف این برنامه آموزش کارآفرینی به لحاظ عملی و جنبه اجرایی آن برای کودکان بین ۸ تا ۱۶ سال بود. به طور عمده اهداف این پروژه را می توان در سه قالب زیر عنوان نمود:

۱. تدارک و آماده سازی کودکان در بهره برداری از فرصت های محیطی و زمینه های کارآفرینی.
۲. آموزش مفاهیم کارآفرینی از جنبه عملی.
۳. ترکیب و ادغام مباحث کارآفرینی با دیگر موضوعاتی نظیر: ریاضیات، علوم اجتماعی، حل مساله، یادگیری گروهی و تفکر در شرایط بحرانی.

اما محور جنبه های عملی این پروژه بدین صورت بود که دسته های پنج نفره ای از کودکان با انتخاب یک نام و یک پرچم کشور مورد نظر خود را گزینش می کردند. در مرحله بعد این کودکان در قالب شورای رهبری آن جامعه به برنامه ریزی و تصمیم گیری در جهت هدایت جامعه می پرداختند، به عنوان مثال، کودکان نیروهای مورد نظر خود را جهت همکاری از طریق مصاحبه ها، آزمون های استخدامی و سایر موارد این چنینی که خود ایجاد می کردند انتخاب می نمودند. در نمونه های دیگر، کودکان با شناخت از فرصت های موجود به ایجاد کسب و کارهای مطلوب جهت تولید کالاها و خدمات مورد نظر برای شهروندان مجازی خود می پرداختند. علت لفظ مجازی به این سبب است که تمامی این موارد از طریق نرم افزارهای خاص کامپیوتری اجرا می شد. در واقع به صورت واقعی هیچ شهروند و یا هیچ کارمندی به غیر از همان پنج نفری که به عنوان شورای رهبری یا انجمن تصمیم گیری ایفای نقش می کردند وجود نداشت. در واقع این برنامه یی بود که به کمک آن کودکان می توانستند قوانین، الگوهای رفتاری و کاربردی، مهارت های خاص تصمیم گیری و سایر مواردی که در دنیای واقعی

نمادهای حقیقی آن وجود دارد بشناسند. و به نوعی زمینه اصلی جهت رشد و شکوفایی استعدادهای بالقوه آنان و تبدیل شان به فرصت های ترقی و پیشرفت فراهم آید.

موارد اجرایی این دوره ها عمدا در طی ده هفته و در ده الی چهارده جلسه برگزار می شد. زمان برگزاری این کلاس ها در روزهای جمعه از ساعت ۹ تا ۱۲ ظهر بود. نکته اصلی که در این راستا باید توجه زیادی به آن مبذول داشت این است که طول این دوره های آموزشی باید در حد ایده آل و مناسب باشد. به عبارت بهتر کوتاهی این دوره ها سبب از دست رفتن این آموخته ها در مدت کوتاهی خواهد شد هما نظور که افزایش بیش از حد زمان این دوره ها نوعی کسالت و بی میلی را در افراد ایجاد می کند چرا که محرک و برنامه برای آنها بیش از حد طولانی می شود.

نظرات برخی از افراد در مورد این دوره ها

مدیر اجرایی پروژه: اثربخشی این دوره به گونه یی بود که هیچ گاه نمی توانستیم بدون وجود این دوره ها حتی به نقطه آغازین آنها نیز دست یابیم.

یکی از کارکنان: عشق و علاقه بچه ها به این دوره های آموزشی است. آنها دیگر از خرید و فروش دست بر نمی دارند.

یکی دیگر از کارمندان Minisociety: برنامه ای است که علاوه بر آنکه می تواند آموزه های زیادی را در زمینه های کسب و کار، تصمیم گیری، خرید و فروش به بچه های ما انتقال دهد نوعی برنامه تفریحی و سرگرمی نیز است.

مادر یک پسر یازده ساله: من هیچ گاه نمی توانستم فرزندم را جهت کارهای گروهی و به طور کلی تصمیم گیری به صورت مستقل حرکت دهم اما در حال حاضر و بعد از طی این دوره وضع به گونه یی شده است که من دیگر جلوی او را نمی توانم بگیرم. پسر همواره در مورد چگونگی راه اندازی یک کسب و کار جدید و فروش محصول به همراه سایر دوستانش از من سوؤالاتی می کند.

نحوه ارزیابی کارایی دوره های Minisociety

جهت ارزیابی راندمان و بازدهی این دوره های آموزشی دو دوره تست سنجش وضعیت از کودکان به عمل آمد به طوری که تست اول قبل از اجرای این پروژه و تست دوم بعد از اجرای آن بود. در تستی که قبل از اجرای این پروژه انجام شد تنها ۲۷ درصد از کسانی که تمایل به شرکت در این دوره های آموزشی را داشتند از اصول و مفاهیم کسب و کار و کارآفرینی اطلاعات داشتند. اما در تست دوم که بعد از این دوره انجام شد وضع به گونه یی دیگر بود.

اکنون ۹۳ درصد از افرادی که در این دوره های آموزشی شرکت کرده بودند به خوبی اصول و مفاهیم کسب و کار و کارآفرینی را درک می کردند. ضمن اینکه طبق گفته والدین این کودکان علاوه بر پرورش سطح نبوغ و آگاهی فرزندان آنان در زمینه کسب و کار آنها اکنون مفاهیم درسی خود را نیز بهتر درک می کردند و این بالواقع یکی از شگفتی های این دوره آموزشی بود. اما در مورد نحوه و استاندارد ارزیابی کارایی این پروژه باید بگوییم که تستهای آموزشی با مدل های صددرصد علمی و از طریق نرم افزارهای کامپیوتری اجرا می شد و این امر به خوبی می تواند بازگوی کیفیت بالایی این دوره ها باشد.

نکات مهم:

برخی از مهمترین نکات که در راستای تهیه و اجرای این پروژه های آموزشی کارآفرینی کودک باید مدنظر قرار داد به قرار زیر است:

۱. از مهمترین مواردی که باید به آن توجه اساسی نمود، وجود دوره های آموزشی جهت ارتقای سطح فنی و به روز کردن برای معلمین است. به عبارت بهتر همان گونه که ما از طریق این پروژه های آموزشی می خواهیم

توانایی کودکان را ارتقا دهیم و بتوانیم استعدادهای بالقوه آنان را به کارگیریم ضروری است که معلمین و اساتید ما نیز آگاهی از وجود و انتقال چنین مفاهیمی را داشته باشند. پس ضروری می نماید جهت اجرای بهتر و موثرتر و به روزتر کردن این دوره های آموزشی ، معلمین و اساتید ما نیز با فرصتهای جدید، آشنا شوند.

۲. بدون شک ، تمام کودکانی که در این دوره های آموزشی قصد شرکت کردن و آموزش دیدن را دارند از نظر سطح نبوغ و استعداد در یک اندازه نیستند لذا ضروری است که با توجه به سطوح مختلف یادگیری دانش آموزان دور ههای جداگانه یی برای آنها فراهم شود .به عبارت بهتر این دوره ها باید متناسب با وضعیت نبوغ افراد طرح ریزی شود.

۳. باید تا حد ممکن در دوره های آموزشی از تکنولوژی ها و نرم افزارهای مدرن کامپیوتری بهره برد .به عنوان مثال ، دوره های آموزش و پرورش گل و گیاه در بسیاری از نقاط جهان و برای سنین مختلف ۸ تا ۱۲ سال اجرا می شود .اما این دوره های آموزشی و شرکت کنندگان آنها به هیچ عنوان نمی توانند به عنوان یک کارآفرین ظهور نمایند چرا که مسیر و محور اصلی ارتقا و نوآوری برای آنها مجهول و پوشیده است . اما در نمونه ای دیگر که در هند برگزار شد این دوره های آموزشی به نحوی دیگر اجرا شد .در آنجا نیز پایه اصلی کار بر همان آموزش و پرورش گل و گیاه بود اما در این کلاس های آموزشی آن چیزی که مازاد و افزوده بر سایر دوره های آموزشی جلوه می کرد آموزش نحوه خرید و فروش گل و گیاه از طریق اینترنت و وب سایت های تجاری بود. در واقع این دوره آموزشی آن افق و مسیر مجهول را به نوعی نمایان می ساخت.

۴. یکی از نکات بسیار موثر و مهمی که در امر کارآفرینی(در سنین مختلف) باید توجه خاص و ویژه ای به آن مبذول داشت توانایی و هنر شنیدن و بیان کردن است . متأسفانه این یکی از مواردی است که از توجه دقیق و موشکافانه به دور مانده است . این واقعیت که موثر شنیدن و خوب بیان کردن یک هنر و توانایی است از چشم بسیاری از اساتید و صاحبان فن و بیان به دور مانده است . بالواقع به راحتی می توان چنین ادعا کرد که یکی از پله های اصلی و پایه یی کارآفرینان موفق توانایی موثر شنیدن و خوب بیان کردن آنهاست . در این راستا باید به این نکته ظریف دقت اساسی نمود که موثر شنیدن و شنیدن دو مقوله متفاوت و جدا از هم هستند .همه ما می شنویم ، همه ما می بینیم و همه ما صحبت می کنیم اما اثربخشی در شنیدن ، دیدن و بیان کردن مقوله یی متفاوت با اینهاست . اینها هنرهایی اکتسابی هستند که در مقابل شنیدن ، دیدن و بیان کردن ذاتی قرار دارند .در تعریف شنیدن موثر و تفهیم مفاهیم با بیانی رسا و دقیق می توان چنین بیان نمود که در این اثربخشی ها ما نکات ریز، مهم و استراتژیکی را می بینیم ، می شنویم و بیان می کنیم که از دید انسان های عادی که فاقد این توانایی هستند به دور است لذا یکی از نکات اساسی که معلمین و اساتید باید در طول این دوره های آموزشی ، توجه محوری به آن نمایند تقویت و پرورش قوای سمعی ، بصری و بیانی افراد است و در این زمینه همین نکته کافی است که بدانیم شالوده و محور اصلی ارتقا، پیشرفت ، نوآوری، خلاقیت و در نهایت کارآفرین شدن اثربخشی بالا در شنیدن، دیدن و بیان کردن است.

۵. جهت ارتقای سطح کارآیی و بهره وری معلمین مدارس ، والدین و حتی صاحبان صنایع باید نتایج این دوره های آموزشی به صورت یک بازخور در اختیار آنها قرار گیرد .در واقع از طریق این بازخورهاست که هر یک از گروه های مذکور می توانند از پیشرفت کار خویش آگاهی یابند .به عبارت بهتر معلمین مدارس از طریق بازخور این دوره های آموزشی می توانند با نیازهای جدید، مسیرهای پیشرفت جدید و تکمیل بهتر دوره های آموزش گام های بنیادینی بر دارند .در والدین می توان از طریق بازخور این دوره ها نوعی انگیزش و شوق و هیجان جهت ترغیب و هدایت فرزندان خود جهت شرکت در این دوره های آموزشی ایجاد کرد .در واقع والدین و معلمین مدارس از طریق این نتایج به نوعی اطمینان و آرامش خاطر از افق روشن آتی فرزندان خویش حاصل می کنند .از نقش صاحبان صنایع در ارتقای کیفیت و حتی کمیت این دوره های آموزشی نمی توانیم غافل بمانیم . در حقیقت یکی از مصارف نهایی و مهم این کودکان امروز و جوانان آینده صاحبان و مدیران صنایع هستند.

شاید اینها به لحاظ ابعاد عملی از نیازهای آتی در صنایع و کسب و کار آگاهی بهتری داشته باشند. لذا آنچه که ضروری می نماید و به هیچ عنوان نباید از آن غافل شد نقش مدیران و صاحبان صنایع در تدوین نوع و کلاس کاری این دوره های آموزشی است.

یک مطالعه موردی

یکی از جالبترین مطالعات موردی که در امریکا و در مرکز مطالعات و آموزش اقتصاد Idaho انجام گرفت و شگفتی بسیاری را برانگیخت به قرار زیر بود:

در این کارگروهی دانش آموزان به دستجات کوچک ۵ تا ۷ نفره تقسیم می شدند . هر یک از گروه های دانش آموزی یک کشور را برای خود انتخاب می کردند . سپس این دانش آموزان به مطالعه قوانین مهم اقتصادی ، صادرات ، واردات ، حقوق گمرآی ، تعرفه ها و سایر موارد این چینی که در بسته های نرم افزاری خاصی وجود داشت می پرداختند . پس از اتمام تحقیقات آنها و آشنایی شان با اصول بنیادین صادرات و واردات اینک آنها باید از طریق شبکه یی خاص که با سایر گروهها ارتباط برقرار می کردند، در حکم پیشه وران و بازرگانان یک کشور عمل می کردند . آنها باید به امر صادرات و واردات مجازی به سایر کشورها می پرداختند . نتیجه این مسابقه و این دوره آموزشی چنین مشخص می شد که هر کشوری که می توانست متناسب با تولید ناخال ملی آن کشور ارزش افزوده بیشتری را کسب نماید برنده این بازی و کلاس آموزشی می شد . به این ترتیب بود که دانش آموزان با اصول محوری صادرات و واردات به خوبی آشنا می شدند و نبوغ و حس کارآفرینی در آنها تقویت می یافت . بچه ها در این سنین کم با مفاهیمی چون کارت های اعتباری ، ارزش افزوده ، تعرفه های گمرکی و حتی حقوق بین الملل آشنا می شدند . این یک رویا نبود بلکه نتیجه کار و تحقیقات و پژوهش های گسترده در زمینه کارآفرینی کودک و حل مشکلات آتی کودکان امروز بود.